

Na temelju članka 31. stavaka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 150/11 i 119/14), a u vezi s točkom II. stavkom 5. Odluke o osnivanju Savjeta za razvoj civilnoga društva (Narodne novine, br. 140/09, 42/12 i 61/14), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ godine donijela

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu Savjeta za razvoj civilnoga društva u 2015. godini, u tekstu koji je dostavio Ured za udruge aktom, klase: 023-03/16-01/03, urbroja: 50419-16-17, od 29. srpnja 2016. godine.

2. Zadužuje se Ured za udruge da o ovom Zaključku izvijesti nadležna tijela članove Savjeta za razvoj civilnoga društva.

Klasa:
Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Tihomir Orešković

OBRAZLOŽENJE

Savjet za razvoj civilnoga društva savjetodavno je tijelo Vlade Republike Hrvatske koje radi na razvoju suradnje Vlade Republike Hrvatske i organizacija civilnoga društva u Republici Hrvatskoj u provođenju Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva, razvoju filantropije, socijalnog kapitala i međusektorske suradnje. Osnovan je Odlukom Vlade Republike Hrvatske 2002. godine (Narodne novine, broj 26/2002) i sada djeluje u svom petom sazivu. Prema točki II. Odluke o osnivanju Savjeta za razvoj civilnoga društva (Narodne novine, broj 140/2009, 42/2012 i 61/2014), Savjet jednom godišnje podnosi Vladi Republike Hrvatske izvješće o svome radu.

U Savjetu djeluje 31 član, i to: 15 predstavnika tijela javne vlasti (ministarstava, ureda Vlade Republike Hrvatske te Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva), 13 predstavnika udruga i drugih organizacija civilnoga društva i 3 predstavnika civilnoga društva iz reda zaklada, sindikata i udruga poslodavaca. Mandat Savjetu traje tri godine. Stručne, administrativne, financijske i tehničke poslove u pripremanju i sazivanju sjednica Savjeta obavlja Ured za udruge, a to uključuje prikupljanje informacija i materijala potrebnih za donošenje i provedbu zaključaka Savjeta.

Savjet djeluje kao važan forum za redovitu raspravu između državnih tijela i organizacija civilnog društva o aktualnim temama vezanima uz provedbu mjera Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. godine. Sjednice Savjeta održavaju se u pravilu jednom u dva mjeseca odnosno prema potrebi. U 2015. potrebno je istaći donošenje Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (NN 26/15). Uredba je izrađena s ciljem uređenja sustava financiranja programa i projekata udruga, a slijedom obveza iz novog Zakona o udrugama koji je stupio na snagu 1. listopada 2014. Uredbom se uređuju temeljni preduvjeti i standardi postupanja koje moraju osigurati davatelji financijskih sredstava iz javnih izvora, kao i osnovni i dodatni uvjeti koje trebaju ispunjavati udruge kada provode programe i projekte financirane iz javnih izvora. Također, na sjednicama Savjeta u 2015., kontinuirano se raspravljalo i o uvjetima korištenja sredstava iz fondova EU za programe i projekte organizacija civilnog društva.

Osim toga, sjednice Savjeta pružale su prigodu za informiranje o radu Europskog gospodarskog i socijalnog odbora kao formalnog institucionalnog mehanizma za sudjelovanje civilnog društva u odlučivanju o europskim javnim politikama. Konačno, treba napomenuti da tijela državne uprave, uredi Vlade ili druga tijela javne vlasti po potrebi dostavljaju svoje zahtjeve za imenovanjem predstavnika organizacija civilnoga društva u razna povjerenstva, savjetodavna i radna tijela, a postupak kandidiranja i izbora razrađen je Poslovníkom Savjeta. Sukladno Poslovníku, članovi Savjeta informacije o radu Savjeta prosljeđuju organizacijama civilnoga društva koje djeluju u njihovom podsektoru / području djelovanja.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Savjet za razvoj civilnoga društva

**IZVJEŠĆE O RADU
SAVJETA ZA RAZVOJ
CIVILNOGA DRUŠTVA
U 2015. GODINI**

Zagreb, svibanj 2016.

1. UVODNE NAPOMENE

Savjet za razvoj civilnoga društva osnovan je Odlukom Vlade Republike Hrvatske 2002. godine (NN 26/02), a od srpnja 2013. djeluje u svom petom sazivu.

Članovi i zamjenici članova Savjeta za razvoj civilnoga društva imenuju se na tri godine, a u Savjetu djeluje 31 član: 15 predstavnika tijela javne vlasti (ministarstava i Ureda Vlade Republike Hrvatske te Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva), 13 predstavnika udruga i drugih organizacija civilnoga društva i 3 predstavnika civilnoga društva iz reda zaklada, sindikata i udruga poslodavaca, te toliko zamjenika članova (Odluka o osnivanju Savjeta za razvoj civilnoga društva, NN 140/09, 42/12 i 61/14). Prema posljednjoj Odluci Vlade RH koja je donesena u svibnju 2014., u Savjetu djeluje predstavnik udruga koje se bave zaštitom potrošača (članica i zamjenik članice), izabran sukladno Poslovniku Savjeta za razvoj civilnoga društva, u kojem su detaljno propisani kriteriji i postupak kandidiranja i izbora članova i zamjenika članova Savjeta iz reda udruga i ostalih organizacija civilnoga društva, kao i predstavnica Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva (članica i zamjenica članice).

Stručne, administrativne, financijske i tehničke poslove u pripremanju i sazivanju sjednica Savjeta obavlja Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Ured za udruge prikuplja informacije i materijale potrebne za donošenje odluka Savjeta, te ostalu dokumentaciju nužnu za ispunjavanje zadaća Savjeta, kao i za provođenje zaključaka i preporuka Savjeta.

Prema Poslovniku Savjeta za razvoj civilnoga društva, članovima Savjeta koji žive izvan Zagreba, Ured za udruge izvršio je isplatu troškova prijevoza u visini troškova putovanja autobusom, vlakom ili zrakoplovom (u ekonomskoj klasi) kao i pripadajući iznos dnevnice za sva putovanja u vezi rada Savjeta, a po odluci Savjeta. U 2015. na rad Savjeta utrošeno je 9.205,80 kuna.

2. SVRHA, ZADAĆE, ULOGA I SASTAV SAVJETA

2.1. Svrha i zadaće Savjeta

Sukladno Odluci o osnivanju Savjeta za razvoj civilnoga društva, Savjet je savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske, koje djeluje na razvoju suradnje Vlade Republike Hrvatske i organizacija civilnoga društva u Republici Hrvatskoj, na praćenju provedbe *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva*, na razvoju filantropije, socijalnog kapitala, partnerskih odnosa i međusektorske suradnje.

Zadaće Savjeta su:

- sudjelovanje u kontinuiranom praćenju i analizi javne politike koja se odnosi i/ili utječe na razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj i međusektorsku suradnju;

- sudjelovanje u davanju mišljenja Vladi Republike Hrvatske o nacrtima propisa kojima se utječe na razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj, te u organizaciji primjerenog načina uključivanja i sudjelovanja organizacija civilnoga društva u rasprave o propisima, strategijama i programima koji na razini Republike Hrvatske, ali i na europskoj razini, utječu na razvoj i djelovanje civilnoga društva, te na suradnju s javnim i privatnim sektorom;
- suradnja u planiranju prioriteta nacionalnih programa dodjele financijskih potpora projektima i programima organizacija civilnoga društva iz sredstava državnog proračuna, te analiza godišnjih izvješća ministarstava i ureda Vlade Republike Hrvatske o financiranim projektima i programima organizacija civilnoga društva;
- sudjelovanje u programiranju i utvrđivanju prioriteta za korištenje pretpristupnih programa i fondova Europske unije koji su otvoreni za Republiku Hrvatsku, na temelju učinkovitog sustava savjetovanja s organizacijama civilnoga društva;
- izvršavanje zadaća kojima se ostvaruje osnovna svrha djelovanja Savjeta, a obuhvaćeni su ciljevima *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva*.

U provedbi svojih zadaća Savjet može osnivati svoje stalne i povremene radne skupine. Konačno, Savjet jednom godišnje podnosi Vladi Republike Hrvatske izvješće o svome radu.

2.2. Uloga Savjeta

Uloga Savjeta je da prati i aktivno sudjeluje pri donošenju zakona, drugih propisa i akata, a svakako pri donošenju normativnih akata od izravnog interesa za rad organizacija civilnoga društva. U 2015. usvojena je Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (NN 26/15), a Uredba je predstavljena članovima Savjeta na 10. sjednici Savjeta održanoj 10. ožujka 2015. Uredba je izrađena s ciljem uređenja sustava financiranja programa i projekata udruga, a slijedom obveza iz novog Zakona o udrugama koji je stupio na snagu 1. listopada 2014. Uredbom se uređuju temeljni preduvjeti i standardi postupanja koje moraju osigurati davatelji financijskih sredstava iz javnih izvora, kao i osnovni i dodatni uvjeti koje trebaju ispunjavati udruge kada provode programe i projekte financirane iz javnih izvora.

Precizno je uređeno postupanje javnih institucija u svim fazama – od planiranja i pripreme prioriteta za financiranje, objave i provedbe natječaja, procjene projekata, sadržaja ugovora o financiranju, monitoringa i evaluacije rezultata projekata, kao i mogućeg raskida ugovora te povrata sredstava – u skladu s postojećom pozitivnom praksom, kao i procedurama koje se primjenjuju prilikom ugovaranja i provedbe projekata financiranih iz fondova Europske unije.

Tijekom 2015., Ministarstvo financija donijelo je tri Pravilnika vezana za poslovanje i financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija: Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (NN 1/15), Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (NN 31/15), Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (NN 119/15). Navedene

pravilnike na sjednicama Savjeta, predstavile su predstavnice Ministarstva financija, članice Savjeta, pri čemu treba naglasiti da je prilikom donošenja Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova, sukladno preporukama Savjeta, proveden drugi krug savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, a članovi Savjeta sudjelovali su u na radnom sastanku za izradu konačnog prijedloga Pravilnika.

Financiranje projekata i programa organizacija civilnoga društva iz javnih izvora (posebno državnog proračuna, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, fondova Europske unije) također je stalni predmet interesa Savjeta. Predsjednica Savjeta prisustvovala je sjednicama Međuresornog povjerenstva za koordinaciju politike financiranja projekata i programa iz državnog proračuna koje je osnovano u srpnju 2012. s ciljem uspostave i provedbe djelotvorne koordinacije tijela državne uprave, Vladinih ureda i drugih javnih institucija u postupcima dodjele bespovratnih sredstava iz državnog proračuna za projekte i programe od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj.

Uloga Savjeta posebno je važna u praćenju provedbe *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. godine*, kao i u provedbi pojedinih mjera i aktivnosti kojih je Savjet nositelj ili sunositelj. Stoga je napredak u provedbi Nacionalne strategije bio jedna od stalnih točaka dnevnog reda na sjednicama Savjeta.

Posredovanje u izboru predstavnika organizacija civilnoga društva u razna savjetodavna/radna tijela na zahtjev različitih državnih tijela također je u 2015. godini bila stalna aktivnost Savjeta, a s ciljem osiguranja transparentne i demokratske procedure odabira. Popis predstavnika organizacija civilnoga društva koje je Savjet predložio za imenovanje u raznim savjetodavnim tijelima Vlade Republike Hrvatske, tijelima državne uprave, uredima Vlade i drugim javnim institucijama priložen je ovom *Izješću*.

2.3. Sastav Savjeta za razvoj civilnoga društva tijekom 2015. godine

PODRUČJE DJELOVANJA/TDU	ČLAN	ZAMJENIK
1. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	Ivana Pilko Čunčić	Danijela Orač
2. Ministarstvo socijalne politike i mladih	Gordana Radonić	Anica Ježić
3. Ministarstvo zdravlja	Valerija Stamenić	Tomislav Đidara,
4. Ministarstvo kulture	Milan Frenštacki Živković	Boris Jurinić
5. Ministarstvo branitelja	Nevenka Benić	Marijana Tkalec
6. Ministarstvo financija	Ivana Jakir Bajo	Hajdica Filipčić
7. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Ana-Marija Peharda	Žana Počuča
8. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova	Natali Lulić Grozdanoski	Ivana Buršić
9. Ministarstvo uprave	Alena Marković	Kristina Balunović
10. Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava	Tatjana Dalić	Viktorija Kunštek
11. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Mirna Nemet	Ana Jerković

12. Ured predsjednika Vlade Republike Hrvatske	Dalibor Dvorny	Ana Balaband
13. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske	Ines Loknar Mijatović	Aleksa Đokić
14. Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske	dr.sc. Igor Vidačak	Vesna Lendić Kasalo
15. Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	Cvjetana Plavša-Matić	Marija Boltek
1. Demokratizacija, vladavina prava te razvoj obrazovanja	Igor Roginek	Teodor Petričević
2. Djelovanje mladih	Mirela Travar	Monika Rajković
3. Djelovanje udruga proizašlih iz Domovinskog rata	Boris Herman	Jelena Katić
4. Kultura	Katarina Pavić	Tomislav Domes
5. Skrb o djeci	Gorana Kukić	Tea Jelković
6. Skrb o osobama s invaliditetom	Melita Filipec	Mario Stančić
7. Socijalna skrb	Jany Hansal	Slavica Miličić
8. Sport	Mario Kasović	Aleksandar Sušić
9. Tehnička kultura	Jasna Malus Gorišek	Olivera Stanić
10. Zaštita i promicanje ljudskih prava	Cvijeta Senta	Eugen Jakovčić
11. Zaštita okoliša i održivi razvoj	Željka Leljak Gracin	Dušica Radojčić
12. Zaštita zdravlja i unaprjeđenje kvalitete življenja	Tajana Dajčić	Veljko Šangulin
13. Zaštita potrošača	Dijana Kladar	mr. sc. Ilija Rkman
1. Zaklade	Drago Vručinić	Rada Mužinić
2. Sindikati	Marija Hanževački	Darko Šeperić
3. Udruge poslodavaca	Nataša Novaković	Mirela Gudan

3. PREGLED AKTIVNOSTI SAVJETA U 2015. GODINI

3.1. Ključna postignuća Savjeta u 2015. godini

Tijekom 2015. godine Savjet za razvoj civilnoga društva poseban naglasak stavio je na nekoliko ključnih tema važnih za razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj. Sukladno iskazanom interesu članova Savjeta organizirane su 2 tematske sjednice Savjeta.

U sklopu izmjena zakonodavnog okvira za rad udruga, u 2015. godini jedna od tema od najvećeg interesa Savjeta bilo je poslovanje udruga te gospodarske djelatnosti udruga. Donošenjem novog Zakona o udrugama u 2014. godini te donošenjem Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, jasnije je definirano financiranje udruga te provedba gospodarskih

aktivnosti od strane udruga. Tako je Ministarstvo financija iniciralo izmjene propisa vezanih uz financijsko poslovanje i izvještavanje udruga. U procesu donošenja ovih propisa Savjet je imao važnu ulogu te je posredstvom Savjeta organiziran i radni sastanak predstavnika Ministarstva financija i članova Savjeta sa svrhom definiranja odredbi Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija.

U procesu prilagodbe na novi zakonski okvir vezan za gospodarske djelatnosti udruga, došlo je do nejasnoća u tumačenju odredbi o gospodarskoj djelatnosti udruga, prvenstveno od strane Porezne uprave. Savjet je bio aktivno uključen u razjašnjavanje navedenih problema, te je u skladu s prikupljenim informacijama održana i tematska sjednica Savjeta (11. sjednica Savjeta održana 10. travnja 2015.). Kao rezultat nastojanja Savjeta da se postupanje Porezne uprave približi situaciji na terenu, te da se djelatnici Porezne uprave upoznaju sa specifičnostima gospodarske djelatnosti udruga, Porezna uprava izradila je Uputu o postupanju, koja je prosljeđena svim ispostavama Porezne uprave. Uputom je navedeno da će se svaki slučaj procjene narušavanja tržišnog natjecanja gospodarskom djelatnosti udruge zasebno analizirati, imajući u vidu i samu djelatnost, to jest opće dobro koje proizlazi iz obavljanja dotične djelatnosti. I u narednom razdoblju Savjet će pratiti provedbu zakonskih rješenja vezanih uz poslovanje udruga.

Druga tematska sjednica Savjeta u 2015. održana je 10. ožujka na kojoj se raspravljalo o položaju neprofitnih medija u Republici Hrvatskoj. S obzirom da je razvoj neprofitnih medija jedna od mjera *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva*, sjednica je održana s ciljem povezivanja ključnih dionika iz područja neprofitnih medija te kao pregled ključnih izazova s kojima se susreću neprofitni mediji u Republici Hrvatskoj. Rasprava se temeljila na potrebi kvalitetnijeg i transparentnijeg financiranja neprofitnih medija te na usklađivanju potreba neprofitnih medija i Ministarstva kulture.

Praćenje programiranja i provedbe EU fondova nastavljeno je i u 2015. godini. Sukladno iskazanom interesu članova Savjeta te širem krugu udruga koje provode projekte financirane iz EU fondova i njihovih konkretnih primjedbi, organiziran je sastanak s tijelima u sustavu upravljanja i kontrole Europskog socijalnog fonda sukladno zaključku s 12. Sjednice savjeta za razvoj civilnoga društva. Rasprava se temeljila na pitanjima kako ujednačiti postupanje provedbenih tijela u provedbi EU projekata udruga na razini sustava. Na sastanku se najviše raspravljalo o pitanjima izravnih i neizravnih troškova u sklopu ESF projekata. Na sastanku, ali i na sjednici Savjeta, izraženo je mišljenje predstavnika organizacija civilnoga društva da su troškovi udruga u upravljanju projektom nužni za uspješnu provedbu projekata te funkcioniranje organizacija civilnoga društva zbog čega je potrebno pažljivo odrediti moguća ograničenja izravnih i neizravnih troškova te njihovu definiciju.

3.2. Sjednice Savjeta

Savjet za razvoj civilnoga društva u 2015. godini održao je 5 sjednica.

3.2.1 Deveta sjednica Savjeta održana 23. veljače 2015.

Na 9. sjednici Savjeta, pod točkom gospodarska djelatnost udruga i socijalno poduzetništvo, predstavnice Porezne uprave Ministarstva financija, Ksenija Cipek i Marijana Herceg, izložile su članovima Savjeta izmjene zakonskog okvira vezanog uz poslovanje udruga - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (NN 143/14) koji je stupio na snagu 11. prosinca 2014. Zadnjim izmjenama članka 2. stavka 7. Zakona o porezu na dobit, propisano je da su udruge koje obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, dužne u roku od 8 dana od dana početka obavljanja te djelatnosti upisati se u registar poreznih obveznika koji vodi Porezna uprava radi utvrđivanja obveza poreza na dobit po osnovi obavljanja određene gospodarske djelatnosti. Zakon o porezu na dobit ne razmatra na koji način udruga koristi višak prihoda nad rashodima, već se uzima u obzir činjenica da bi njezino neoporezivanje stavilo udrugu u povoljniji položaj na tržištu od poduzetnika koji je obveznik poreza na dobit i obavlja istu gospodarsku djelatnost. Zakon o porezu na dobit ne propisuje visinu prihoda do koje udruga ne bi imala obvezu prijavljivanja gospodarske djelatnosti, tj. nije propisan limit. Zakon o udrugama propisuje da udruga koja statutom propiše obavljanje gospodarske djelatnosti mora te djelatnosti provoditi sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti, a višak prihoda nad rashodima mora koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom. Također, Zakon o udrugama je propisao da udruga mora nadležnim inspektorima omogućiti uvid u popis članova udruge s njihovim OIB-om što smanjuje prostor za zlorabu statusa člana i članarina pri obavljanju gospodarskih djelatnosti. Konačno i možda najvažnije, kroz javnost financijskih izvještaja udruge u Registru neprofitnih organizacija te veću javnost podataka u radu udruge u Registru udruga stvoreni su preduvjeti da sami članovi, građani, mediji i ostali zainteresirani nadziru moguće nepravilnosti u radu udruge.

Kao zaključak ove točke dnevnog reda predloženo je održavanje tematskog sastanka posvećenog gospodarskim djelatnostima udruge i drugih neprofitnih organizacija radi postizanja ujednačenog pristupa i rješavanja otvorenih pitanja, pogotovo u kontekstu provedbe *Strategije razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine*.

Savjetu je proslijeđen nacrt *Izvješća o provedbi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata u 2014.*, koji je izrađen uzimajući u obzir prošlogodišnje sugestije, a usuglašen je i obrazac za savjetovanje. Članovi Savjeta upoznati su i s radom na izradi aplikacije „e-Savjetovanja“ čiji je cilj veća transparentnost u provedbi procesa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću.

Savjetu je predstavljen Nacrt *Izvešća o provedbi Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. godine* te su članovi Savjeta pozvani da dostave primjedbe, prijedloge i sugestije na nacrt dokumenta.

Na 9. sjednici, Savjet je donio i preporuku za imenovanje u novom mandatu dosadašnjih predstavnika civilnoga društva u Europskom gospodarskom i socijalnom odboru. Članovi Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO) redovito su informirali članove Savjeta za razvoj civilnoga društva o svom radu izravno na sjednicama, dostavom informacija elektroničkim putem ili objavom na mrežnoj stranici Ureda za udruge. Imajući u vidu da su dosadašnji članovi iz reda organizacija civilnog društva predloženi za imenovanje Vladi slijedom prethodno provedenog otvorenog i transparentnog postupka s jasnim kriterijima, te da su proaktivno i uspješno djelovali u ovom kratkom mandatom razdoblju od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, odlučeno je kako će Savjet preporučiti ponovno imenovanje na narednih pet godina postojećim članovima EGSO-a iz reda civilnoga društva - Lidiji Pavić Rogošić, Marini Škrabalo i Toniju Vidanu.

3.2.2. Deseta sjednica Savjeta održana 10. ožujka 2015.

Udruga za nezavisnu medijsku kulturu inicirala je održavanje sjednice Savjeta na temu neprofitnih medija u Hrvatskoj – ciljevi i adekvatnost postojeće sustavne podrške, te je pripremila materijal kao podlogu za raspravu s razrađenim aktivnostima iz mjere 13. (Poboljšati uvjete za djelovanje neprofitnih medija) *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. godine*. Toni Gabrić, urednik H-Altera, dao je kratki uvod vezan uz potrebu definiranja javnog interesa u medijima, što podrazumijeva javno financiranje neprofitnih medija i usklađenost natječaja s pravilima i logikom novinarske profesije te transparentnost u financiranju medija.

Na sjednici je izloženo da su neprofitni mediji dinamični i raznovrsni, ali financijski ograničeni na manje od jedan posto svih medija. Treći medijski sektor obuhvaća desetak novina i radija, oko 90 informativnih internetskih stranica i dvije do tri televizijske, odnosno radijske produkcije. Istodobno, u trećem sektoru radi tri posto ukupnog broja hrvatskih medijskih radnika.

Predstavnica Ministarstva kulture, Lela Vujanić, istaknula je u svom izlaganju da je Ministarstvo kulture pripremiло Radne materijale za raspravu o medijskoj politici Hrvatske za razdoblje od 2015. do 2020. godine. Oni se sastoje od Nacionalnog izvještaja o medijima i Prijedloga ciljeva i zadataka medijske politike. Svrha Radnih materijala je pružiti podlogu za raspravu o ciljevima i zadacima konačnog prijedloga Medijske politike.

Stav Ministarstva kulture bio je da bi se kroz potporu neprofitnim medijima trebao poticati pluralizam i što veći broj neprofitnih medija te je stoga i broj potpora neprofitnim medijima povećan sa 14 na 22. Vezano uz dodjelu bespovratnih sredstava neprofitnim medijima, glavna je novost bio prijedlog trogodišnjih projekata i prijedlog modela potpora u kojem se pojavljuju

suradnički projekti u iznosu od pola milijuna kuna ili 840 000 kuna. Također, u posljednje dvije godine osigurano je njihovo financiranje i kroz prihode od igara na sreću.

Mjere *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva*, prema pokazateljima navedenim u Strategiji, a kojima je nositelj Ministarstva kulture, su provedene.

Sjednici su prisustvovala i Mirjana Rakić, predsjednica Vijeća za elektroničke medije i ravnateljica Agencije za elektroničke medije te Suzana Kunac, članica Vijeća za elektroničke medije, koje su naglasile da je za veća izdvajanja za područje neprofitnih medija potrebno izmijeniti Pravilnik o Fondu za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija.

Marina Škrabalo, predstavnik organizacija civilnoga društva u Europskom gospodarskom i socijalnom odboru (EGSO) obavijestila je Savjet da će EGSO izdati preporuke za jačanje istraživačkog novinarstva i poticanje neprofitnih medija, gdje će se razmotriti i osnivanje europske zaklade za medije.

Na 10. sjednici Savjet je obaviješten da će se Dani otvorenih vrata udruga 2015. održati od 27. do 30. svibnja 2015., te su sve zainteresirane udruge pozvane na sudjelovanje.

3.2.3. Jedanaesta sjednica Savjeta održana 10. travnja 2015.

Na inicijativu Udruge DEŠA iz Dubrovnika i drugih udruga sa sličnim problemima, organizirana je tematska sjednica Savjeta na temu porezne obveze udruga koje obavljaju gospodarsku djelatnost. U svrhu razjašnjavanja nastale situacije sjednici su prisustvovala predstavnice Porezne uprave, Ksenija Cipek, Marijana Herceg i Renata Kalčić.

U raspravi je istaknuto da su se organizacije civilnoga društva našle u nezavidnoj situaciji koja je nastupila bez najave, ikakvog savjetovanja s neprofitnim sektorom te bez dopuštenog vremena za pripremu i prilagodbu. Od sredine ožujka 2015., predstavnici Porezne uprave u televizijskim nastupima najavljivali su pojačan nadzor rada udruga koje obavljaju gospodarsku djelatnost. Svi se slažu da poslovanje udruga treba biti transparentno, a i udrugama je baš kao i Poreznoj upravi u interesu jasno izdvojiti one koje zlorabe status udruge za obavljanje profitnih djelatnosti. Međutim, udruge se pitaju je li rješenje da se npr. udrugu koja ostvari tisuću kuna od prodaje knjiga, a dobit iskoristi za pomoć u učenju djece slabog imovinskog statusa, uvrsti u obveznike poreza na dobit. U raspravi je naglašeno da se ovakvim tumačenjima zakona zaboravlja i zanemaruje društvena svrha koju organizacije civilnoga društva imaju te se značajno umanjuje mogućnost organizacija civilnoga društva za pozitivno djelovanje u lokalnoj zajednici.

Predstavnice Porezne uprave istaknule su da porezni propisi podržavaju gospodarsku djelatnost udruga. Međutim, ako se djelatnost obavlja na tržištu, mora se poštivati tržišna utakmica, a tržišna utakmica mora biti jednaka za sve i jedno je od najzaštićenijih prava u Europskoj uniji. Zakon se nije mijenjao od 2000., a neprofitni sektor je i dalje izuzet od obveze plaćanja poreza na dobit, ali je ponekad teško odrediti granicu između gospodarske djelatnosti i redovne djelatnosti udruge.

Također, novine vezane za porezna pravila bile su nužne zbog usklađivanja domaćeg zakonodavstva s propisima Europske unije.

Na sjednici je naglašeno kako je potrebno unaprijediti komunikaciju udruga i Porezne uprave te je suradnja nužna kako bi se izbjegli problemi u provođenju projekata financiranih iz sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova do kojih može doći u slučaju neodgovarajućeg tumačenja poreznih propisa koji se odnose na udruge.

Svi sudionici rasprave složili su se kako je potrebna daljnja edukacija službenika Porezne uprave, kako bi bili osposobljeni na odgovarajući način postupati prema udrugama, kao porezni savjetnici. U tu svrhu, predstavnici Porezne uprave naglasili su kako je u postupku izrade interni naputak za postupanje koji se temelji na zaprimljenim pitanjima udruga, te su zatražili pomoć od svih okupljenih kako bi se detektirala sva problematična područja u postupanju.

U skladu sa zaključkom sa sjednice Savjeta, Porezna uprava je 20. listopada 2015. područnim uredima Porezne uprave dostavila Uputu o postupanju o poreznom statusu neprofitnih pravnih osoba.

3.2.4. Dvanaesta sjednica Savjeta održana 8. srpnja 2015.

Na dvanaestoj sjednici Savjeta, članicama i članovima predstavljena su dva izvješća koja je izradio Ured za udruge.

Nacrt *Izvješća o financiranju projekata i programa organizacija civilnoga društva iz javnih izvora u 2014. godini* predstavio je ravnatelj Ureda za udruge, Igor Vidačak. Analizom dostavljenih podataka vidljivo je da je najviše izdvajanja bilo usmjereno socijalnim uslugama (osobe s invaliditetom, socijalno ugrožene osobe, osobe s posebnim potrebama...), na drugom mjestu po izdvajanjima bio je sport, dok je na trećem mjestu kultura. U 2014. godini raspisano je 99 natječaja i javnih poziva te povećan broj osoba koje su kroz programe i projekte zaposlene na neodređeno vrijeme (4500 osoba), dok je 3000 osoba zaposleno kroz ugovore na određeno vrijeme. Također je povećan monitoring odobrenih programa i projekata te je zabilježeno 430 slučajeva povrata sredstava čime je ovim putem u državni proračun vraćeno 4,5 milijuna kuna. Članovi Savjeta mogli su naknadno dostaviti sugestije za nadopune *Izvješća*. Prema prikupljenim podacima vidljivo je značajno povećanje raspoloživog iznosa za financiranje programa i projekata udruga, prvenstveno zbog povećanog priljeva sredstava od igara na sreću, što je povećalo raspoloživa sredstva za otprilike 47 milijuna kuna.

Također je predstavljen nacrt *Izvješća o provedbi Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. godine za razdoblje od 2012. do 2014.* *Izvješće* navodi da je 45 aktivnosti provedeno, 37 je u tijeku, dok 9 nije započelo s provedbom od ukupno 91 aktivnosti navedene u *Nacionalnoj strategiji*.

Od ključnih uspjeha u provedbi izdvojeno je:

- jačanje normativnog okvira;
- bolja institucionalna suradnja;

- dodjela prostora udrugama putem jasnih kriterija i javnih natječaja;
- jačanje neprofitnih medija.

Nastavno na *Izvyješće*, Igor Vidačak podsjetio je članove Savjeta kako je došlo vrijeme za reviziju učinjenog u sklopu Nacionalne strategije te na početak rada na novoj Strategiji za razdoblje od 2017. što je vrlo dug proces te je potrebno pravovremeno krenuti u pripremu nove Strategije.

Tijekom rasprave zaključeno je da treba dodatne napore uložiti u evaluacijske kapacitete tijela državne uprave, te da ovaj tip evaluacije iziskuje složeniju koordinaciju na razini kreiranja javnih politika. Predloženo je uvrstiti evaluaciju na razini sustava za iduću godinu kao mogući zaključak *Izvyješća* koji bi bio usvojen od strane Vlade.

Predstavnica Ureda za udruge Vlade RH, Stela Fišer Marković, izložila je članovima Savjeta novosti vezane za natječaje iz Europskog socijalnog fonda 2014.- 2020. Usvajanjem Kriterija odabira i Metodologije odabira operacija za Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.- 2020.“ (uključujući Kriterije dodjele prema specifičnim ciljevima i sektorskoj nadležnosti institucija), na sjednici Nadzornog odbora Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ održanoj 18. svibnja 2015., postavljen je temelj za raspisivanje ESF natječaja za razdoblje 2014. – 2020. No, natječaji Ureda za udruge i drugih provedbenih tijela iz novog razdoblja planirani su za raspisivanje u rujnu 2015. Naime, raspisivanje Poziva nije moguće s obzirom na nedostatak provedbenih smjernica koje donosi Upravljačko tijelo za ESF za razdoblje 2014. - 2020., Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, koje uređuju postupke vezane uz raspisivanje natječaja, evaluaciju projektnih prijava i ugovaranje. Dodatno je planirano doraditi središnji operativni sustav (MIS) koji je u nadležnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU te akreditirati tijela u sustavu.

Na sjednici članovi Savjeta zamoljeni su da proslijede informaciju o pokretanju mobilne aplikacije *UdrugaInfo* koja je predstavljena na Danima otvorenih vrata udruga 2015.

3.2.5. Trinaesta sjednica Savjeta održana 30. rujna 2015.

Na trinaestoj sjednici Savjeta raspravljalo se o aktualnoj temi izbjegličke krize.

Izbjeglička kriza koja je pogodila i Hrvatsku protječe uz veliki angažman organizacija civilnoga društva. Ipak u medijima su se pojavile informacije o nedovoljnoj koordinaciji između udruga i volontera na terenu.

Igor Vidačak izložio je prisutnima da se o ovoj temi raspravljalo na sjednici Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva gdje je istaknuto da nedostaju smjernice za postupanje na terenu. Predložio je da Savjet za razvoj civilnoga društva izradi preporuke za postupanje u budućim kriznim situacijama. Izradu preporuka koordinirat će Ured za udruge, a preporuke će biti izrađene u suradnji s tijelima nadležnima za postupanje u kriznim situacijama te zainteresiranim organizacijama civilnoga društva.

Članovima Savjeta predstavljani su i kriteriji za uvrštavanje na Popis organizacija civilnoga društva korisnica sredstava iz javnih izvora koje nisu izvršile ugovorne obveze. Kriteriji su usuglašeni na sastanku Međuresornog povjerenstva za koordinaciju politike financiranja projekata i programa udruga iz državnog proračuna Republike Hrvatske. Kriteriji su u skladu s Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Kriteriji trebaju biti objektivni i nedvosmisleni, a odgovornost za ažuriranje Popisa je na davateljima financijskih sredstava, te je predloženo objavljivanje Popisa na internetskim stranicama Ureda za udruge. Članovi Savjeta smatraju da je potrebno daljnje razmatranje ideje o javnoj objavi ovakvog popisa te da je potrebna šira rasprava vezana uz kriterije za postavljanje i uklanjanje pojedine udruge na Popis.

Na sjednici je članovima i članicama Savjeta pojašnjena i situacija vezana uz rok za usklađivanje statuta udruga sa Zakonom o udrugama. Suprotno pojedinim medijskim objavama, nakon 1. listopada neće se automatski brisati iz Registra udruga one udruge koje nisu uskladile svoje statute u zadanom roku, već nadležni uredi državne uprave imaju ponajprije obvezu izraditi izvješće o udrugama koje nisu uskladile svoje statute, provesti nadzor i potom poduzeti zakonom propisane mjere. Naime, za udruge koje ne usklade svoje statute sukladno odredbama Zakona, nadležni ured po službenoj dužnosti utvrdit će jesu li ispunjeni uvjeti za prestanak djelovanja udruge iz članka 48. Zakona o udrugama i pokretanje postupka likvidacije udruge. Isto nikako ne znači prestanak udruge po sili zakona, odnosno gubitak pravne osobnosti koja je stečena upisom u registar udruga, već ukazuje na moguće nedjelovanje udruga ili njihovu pasivnost za donošenje odluka vezanih uz usklađivanje statuta. Stoga, nadležni uredi imaju obvezu nakon isteka roka za usklađenje statuta izraditi izvješće o udrugama koje nisu uskladile svoje statute te provesti najprije posredni, a po potrebi i neposredni inspekcijski nadzor kako bi utvrdili koje od tih udruga djeluju te u skladu s utvrđenim poduzeti zakonske mjere.

3.3. Sudjelovanje predstavnika Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO) na sjednicama Savjeta

Predstavnici Europskog gospodarskog i socijalnog odbora upućeni su u aktivnosti Savjeta te sudjeluju u radu Savjeta. EGSO je savjetodavno tijelo Europske unije osnovano 1957. godine, a daje stručne savjete glavnim institucijama Europske unije (Europskoj komisiji, Europskom vijeću i Europskom parlamentu), iznoseći mišljenja na predložene zakonodavne akte EU-a te dajući samoinicijativna mišljenja o pitanjima za koja smatra da ih je potrebno riješiti. Jedna od glavnih zadaća je premostiti jaz između europskih institucija i organiziranog civilnog društva. EGSO broji 353 člana iz 28 zemalja, a Hrvatska je zastupljena s 9 predstavnika, po 3 iz udruga sindikata, poslodavaca i ostalih organizacija civilnoga društva. Predstavnici Hrvatske u EGSO-u djeluju od ulaska Hrvatske u EU. U proceduri izbora predstavnika ostalih organizacija civilnoga društva sudjelovao je i Ured za udruge, a početkom 2013., na polovici mandata tekućeg saziva EGSO-a, izabrani su Lidija Pavić-Rogošić (ODRAZ, Zagreb), Marina Škrabalo (GONG, Zagreb) i Toni Vidan (Zelena akcija, Zagreb). U ovom sazivu Savjeta je i Marija Hanževački, također članica EGSO-a, predstavnica sindikata. Na 9. sjednici, Savjet je donio i preporuku za imenovanje u novom mandatu dosadašnjih predstavnika civilnoga društva u Europskom gospodarskom i socijalnom odboru.

Članovi EGSO-a, predstavnici organizacija civilnoga društva, sudjelovali su u radu Savjeta: na 10. sjednici Savjeta, posvećenoj neprofitnim medijima, Marina Škrabalo izložila je stavove EGSO-a vezane uz neprofitne medije dok je Lidija Pavić-Rogošić podržala održavanje sastanka provedbenih tijela u sustavu upravljanja europskim strukturnim i investicijskim fondovima radi rješavanja otvorenih pitanja u provedbi EU projekata na ujednačen način.

Toni Vidan je na 12. sjednici Savjeta predstavio novosti iz EGSO: novi saziv Odbora bit će predstavljen u listopadu 2015. Nakon dugotrajne rasprave, određeno je kako će broj članova EGSO-a biti 350 (naime ukupan broj članova povećan je na 353 ulaskom Hrvatske u EU), no kvota Hrvatske ostaje ista (9 članova).

3.4. Sudjelovanje predsjednice i članova Savjeta pri posjetima raznih inozemnih delegacija, kao i na događanjima u organizaciji Ureda za udruge

U razdoblju od 28. rujna do 2. listopada 2015., Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske ugostio je gospođu Alyaa Ghannam, ravnateljicu Uprave za civilno društvo Arapske lige.

Svrha posjeta gđe Ghannam bio je osnaživanje odnosa između Arapske lige i Vlade Republike Hrvatske s ciljem stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva u zemljama članicama Arapske lige. Posjet gđe Ghannam nastavak je ranije započete suradnje Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i nadležnih tijela zemalja Južnog Mediterana, ponajprije Kraljevine Jordana i Maroka, čime se i ovaj posjet uklapa u Provedbeni program *Nacionalne strategije razvojne suradnje Republike Hrvatske* u području podrške razvoju civilnoga društva.

Tijekom posjeta ravnateljici Uprave za civilno društvo Arapske lige predstavljeni su primjeri dobre prakse nastali u procesu razvoja institucionalnog okvira za suradnju državnih tijela i civilnog društva u Republici Hrvatskoj, kao i sustav javnog financiranja programa organizacija civilnoga društva iz javnih izvora. Gđa Ghannam upoznata je i s radom Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i Savjeta za razvoj civilnoga društva čijoj je sjednici i prisustvovala.

3.5. Predstavnici organizacija civilnoga društva u savjetodavnim / radnim tijelima Vlade Republike Hrvatske, tijelima državne uprave, uredima Vlade koje je predložio Savjet za razvoj civilnoga društva

Tijela državne uprave, uredi Vlade ili druga tijela javne vlasti po potrebi dostavljaju svoje zahtjeve za imenovanjem predstavnika organizacija civilnoga društva u razna povjerenstva, savjetodavna i radna tijela, a postupak kandidiranja i izbora razrađen je Poslovníkom Savjeta. U Dodatku ovog *Izvešća* je popis predstavnika organizacija civilnoga društva u raznim radnim tijelima koje je izabrao / predložio Savjet za razvoj civilnoga društva.

4. POSTUPANJE PO ZAKLJUČCIMA SA SJEDNICA SAVJETA

Na 9. sjednici Savjeta, definiran je zaključak o potrebi održavanja tematskog sastanka posvećenog gospodarskim djelatnostima udruga i drugih neprofitnih organizacija radi postizanja ujednačenog pristupa i rješavanja otvorenih pitanja, posebno u kontekstu provedbe *Strategije razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine* čiji je nositelj Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava. Sukladno zaključku, tematska sjednica o gospodarskim djelatnostima udruga održana je 10. travnja 2015. Također, temeljem zaključaka s iste sjednice, Ured za udruge uputio je dopis Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava sa zahtjevom za produženje mandata postojećim predstavnicima civilnoga društva u Europskom gospodarskom i socijalnom odboru.

Zaključak s 10. sjednice vezan uz sazivanje sastanka provedbenih tijela u sustavu upravljanja europskim strukturnim i investicijskim fondovima radi rješavanja otvorenih pitanja na ujednačen način ostvaren je održavanjem sastanka između tijela u sustavu upravljanja EU fondovima te predstavnika Savjeta i drugih zainteresiranih udruga u prostorijama Vlade Republike Hrvatske 16. rujna 2015. godine.

Sukladno zaključku s 11. sjednice Savjeta posvećene gospodarskim aktivnostima udruga, Ured za udruge nastavio je komunikaciju s Poreznom upravom kako bi se premostili nesporazumi vezani uz oporezivanje udruga te je rezultat navedenih napora Uputa o postupanju o poreznom statusu neprofitnih pravnih osoba, koja je prosljeđena svim ispostavama Porezne uprave, a objavljena je i na internetskoj stranici Ureda za udruge Vlade RH.

Ured za udruge je, sukladno zaključku s 12. sjednice Savjeta, u procesu izrade smjernica za evaluaciju *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2012. – 2016.*

5. PLANIRANE AKTIVNOSTI SAVJETA U 2016. GODINI

S obzirom da u 2016. godini ističe mandat V. sazivu Savjeta za razvoj civilnoga društva, glavni zadatak vezan uz rad Savjeta bit će izbor novih članova i zamjenika. Članove Savjeta imenuje Vlada Republike Hrvatske: predstavnike tijela državne uprave na prijedlog tijela državne uprave i ureda Vlade, dok predstavnike civilnoga društva Vlada imenuje na temelju rezultata izborne procedure u kojoj sudjeluju organizacije civilnoga društva. Izborna procedura uključuje objavu javnog poziva za dostavu prijedloga kandidata na temelju utvrđenih kriterija za članstvo predstavnika civilnoga društva te glasanje organizacija civilnoga društva o predloženim kandidatima.

Rad Savjeta za razvoj civilnoga društva prepoznat je i izvan granica Republike Hrvatske: Europska komisija uvrstila je Savjet za razvoj civilnoga društva u priručnik o kvaliteti javne uprave kao primjer dobre prakse uključivanja organizacija civilnoga društva u rad javne uprave¹.

Također, jedan od ključnih fokusa Savjeta bit će evaluacija postignuća provedbe *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2012. -2016.* te izrada nove Strategije za razdoblje 2017. - 2021. *Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva* temeljni je dokument za razvoj i unaprjeđenje civilnoga društva u Republici Hrvatskoj kao i za korištenje sredstava iz Europskog socijalnog fonda, a Savjet će biti uključen kao stručno tijelo u proces široke javne rasprave oblikovanja prioriteta za razvoj civilnoga društva u narednom razdoblju.

U svrhu kvalitetne i pravovremene razmjene informacija planira se i jačanje povezanosti Savjeta s predstavnicima civilnoga društva u Europskom gospodarskom i socijalnom odboru (EGSO), pri čemu je Ured za udruge izradio komunikacijski plan za unapređivanje informiranosti javnosti o radu EGSO-a.

¹ Dostupno na stranicama Europske komisije:
<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=3&langId=en&keywords=&langSel=&pubType=434>